

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 EGÉSZ ÉVRE 12.— K. | NEGYED ÉVRE 3.— K.
 FÉLÉVRE 6.— K. | EGYES SZÁM —.60 K.

FŐSZERKESZTŐ
 DR. BISCHITZ BÉLA
 ÜGYVED.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL:
 BUDAPEST, V. KER., SAS-UTCA 20. SZÁM.
 TELEFON 108—00.
 HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT.

Tehát lesz állami szénbányászat.

Irta: Az állami mérnökkar egy tagja.

Tudvalevő, hogy Lukács László volt pénzügyminiszter az állami szénbányák gondolatával sehogyssem tudott megbarátkozni. Eladni, bérbeadni akarta a bányákat, kifogásolta a technikai vezetést, lekicsinyelte a meglevő beruházásokat s végül, vagy talán első sorban Andreics János miniszteri tanácsost bizonytalan időre szabadságoltatta.

Ma már az állami szénbányák mikénti szanálási módját a jelenlegi pénzügyminiszteri államtitkár és magának a pénzügyminiszter urnak program-beszédéből, illetve ekszpozéjából kiindultán végérvényesen eldöntöttnek tekinthetjük.

E nyilatkozatokból minden kétséget kizárólag megállapíthatjuk, hogy az állami szénbányák fokozottabb üzeme a jövőre *biztosítva van*. Ennek a biztosítását pedig az Andreics János, jelenleg szabadságolt miniszteri tanácsos szénbányászati programjában is megtaláljuk. És — ugyebár csodálatos? — ez a program ugyanaz, melyet annak idején Wekerle pénzügyminiszter jóváhagyott és amelyet most Teleszky pénzügyminiszter is a jövő fejlődés bázisául elfogadott.

De nem így Lukács László volt pénzügyminiszter!

Egész pénzügyminisztersége alatt az volt a cél, hogy az állami szénbányák *magánkézre* jussanak, amiért egyetlen egy alkalmat sem mulasztott el az állami bányászatot egyet ütni.

Reminiszcenciául álljanak itt Lukács volt pénzügyminiszternek egyes nyilatkozatai, amelyekről „A Bányász” 4-ik számában egy „Aktív, tapasztalt, vállalati bányaigazgató” is talpraesetten nyilatkozott. Batthyány Tivadar orsz. képviselő interpellációjára kijelentette a volt pénzügyminiszter, hogy

„az 1909. év végével átvette a pénzügyi tárcát, de nagymérvű elfoglaltsága *megakadályozta az állami szénbányászattal való beható foglalkozásában*. Tudomására jutott azonban, hogy *egyes beruházások rosszak és hogy az állami szénbányák kezelése nem megfelelő*. Ezen dolgok felől azonban *csak hosszabb tanulmányozás után nyilatkozhatik*.”

Münnich Kálmán orsz. képviselő beszédére 1911 június 23-án a következőket mondotta:

„Erre vonatkozólag csak annyit kívánok megjegyezni, hogy a kérdés még nincsen teljesen kialakulva. A dolog még a kezdet stádiumában van. Sajnos, az üzemi eredmények mindeddig nem kedvezők. *Talán igen gyorsan mentek a dolgok, a megfontolásra szükséges kellő idő igénybevétele nélkül*.”

Ugyanez év december 13-án dr. Ábrahám Dezső orsz. képviselőnek ezeket válaszolta:

„Vannak bizonyos körök, amelyek az állami szénbányák sorsa iránt rendkívüli módon érdeklődnek. (Ami bizony igen természetes.) Én sohasem csináltam abból titkot, hogy az állam valamennyi üzeme között a szénbányák üzeme az, amely *legkevésbé nyugszik* ez időszert *egészséges alapon*. Ugy a pénzügyi bizottságban, valamint itt a képviselőházban nem egyszer nyilatkoztam arról, hogy *itt igen nagy bajok vannak* (!), amelyek szanálást igényelnek. Mikor az ember bányát szerez, ha az nincs üzemképes, feltárt állapotban, az első és természetes feladat, a feltárásokra vetni magát. *Fájdalom azonban, részben nem voltak elégségesek azok a beruházási munkálatok, melyek teljesítettek, részben teljesen elhibázottak voltak* (!), *ugyhogy igen sok dolog, ami nagy költséggel létrejött, hasznavehetlen* (!) és *igen sokat egészen újból kell csinálni*.” (!) (Nos, ezeknek sorsa iránt is rendkívüli módon érdeklődnek. (A szerk.)

Désy Zoltán és Mezőssy Béla orsz. képviselőnek ez év január 16-án a következőket válaszolta:

„Kimondtam, hogy kritika tárgyává sem akarom tenni a bányavásárlásokat. És nem tisztán a jövedelmezőség kérdése volt t. képviselőház, ami bennem aggályokat támasztott, hanem főleg az, hogy azok a nem csekélymértű beruházások, amelyek tétettek, elhibázva tétettek.

Én ezért pénzügyminiszteri elődömet sohasem tettem felelőssé, mert tudtam, hogy ő a technikai részleteket nem kezelte, de nekem kötelességem volt megvizsgálni az egész ügyet és kötelességem törekedni arra, hogy ezek az állapotok szanáltassanak.

Mivel pedig amint a multban is említettem, a hivatalnokok által eszközölt vizsgálat nagyon kedvezőtlen eredményre vezetett, hogy ezt ellenőriztessem, kértem fel, amint megemlítettem a multkori interpellációra adott válaszbomban is a Magyar Általános Kőszénbánya vezérigazgatóját, hogy vagy ő, vagy az általa kiküldendő egyének vizsgálják meg technikailag és üzemi szempontból az objektumokat. (Erről pedig még sok szó lesz! . . .)

Azt méltóztatik kérdezni, hogy mi a célom ezekkel az objektumokkal? Megvallom, amint december 13-án, még ma is abban a helyzetben vagyok, hogy tisztán nem látván, a kérdésben kötelező ígéretet semmi irányban ma még nem tehetek. Előfogom terjeszteni az alternatíva mindkét részét; a törvényhozás bölcsesége fog azután dönteni, hogy melyiket fogadja el.

Tehát két és fél évi minisztersége után (!) még mindig nem volt tisztában a kérdéssel és így „kötelező ígéretet” sem tehetett! Vajjon a bányászattal különben előszeretettel foglalkozó volt pénzügyminiszter ur hogy-hogy nem jött ily tenger idő alatt tisztába e kérdéssel?

Való igaz, hogy a jelenlegi pénzügyminiszter ur és államtitkárjának programja nem esik messze Lukácsétól, de mégis eme, horderejében elsőrendű közgazdasági szénakciót bizonyos szempontokban másképp vezetik. Az állami szénbányászati végleges pusztulását megakadályozandó, a felkorbácsolt közvélemény ez iránti szenvedelmes kitöréseit lelohasztandó, a pénzügyminiszterium vezetésége az állami szénbányák további fejlesztését és fenntartását *szükségszerűen* deklarálta. Madarassy államtitkár programbeszédében ennek határozott körvonalakban kifejezést is adott. Még világosabban beszélt maga a pénzügyminiszter folyó évi szeptember hó 17-én tartott beszédjében, a következőket mondván:

„Nem irányoztam elő többletet a köszénbányászati beruházásaira, mert remélem, hogy a szükséges beruházásokat végrehajthatom azon hitelből, amely az 1908 XV. t.-c.-ben megszavaztatván, még rendelkezésemre áll. És remélem, hogy ezen beruházások végrehajtása után ezen állami üzemek, amelyet állami kezelésben megtartani akarok, hogyha nem is nagy jövedelmezést, de a befektetett tőkék mérsékelt kamatoztatását biztosítani fogja.”

Ezen nyilatkozatból világosan megállapítható, hogy:

1. Az áll. szénbányászati jövő fejlődése bázisul az Andreics János, jelenleg szabadságolt közp. igazgató által az 1908: XV. t.-c.-ben felvett beruházások mérvadó és így ma is elegendőknek bizonyulnak;

2. ezen beruházások befejeztével a bányák a tőke kamatját meg fogják hozni.

Lukács László volt pénzügyminiszter homlokgyenest ellenkező nyilatkozatai tehát a legilletékesebb faktortól fényesen megcáfoltattak. Hisz Lukács volt pénzügyminiszter világosan kimondotta, hogy a beruházások — nagy fájdalomra — nem voltak elégségesek és azok, amelyek tétettek, *hasznavehetetlenek* (!) és így jövedelmezőségről kilátás se lehet.

Hogy kinek a pártján állhat ezek után a közvélemény, a szakkörök összessége s maga az

igazság, azt nem kell tovább firtatni. Wekerlénék az orra alá borsot törtek, az kétségtelen: végérvényesen meg akarták semmisíteni az állami szénbányászatot, melyről nézetünket annyiszor elmondottuk volt.

De hála a józanabb felfogásnak, a türelmes idő ezen a téren is meghozta a nézetek tisztázódását. És ez annál méltóbb elismerése „A Bánya” tisztességes következetességének, melylyel a mindenfelől ócsárolt, szidott, becsmért *szénakciót* sikeresen és — ami legnagyobb dicsérete — egymagára maradván e tisztességes állásfoglalásban, szüntelenül védelmezte; míg a jelenlegi pénzügyminiszter önálló gondolkodásának, szókimondásának kifejezést adva, saját miniszterelnökével szemben az állami szénakciót fentartandónak ítélte.

Teleszky pénzügyminiszter ur asszimilálódott a magyar pénzügyminiszterek legkiválóbbikának, Wekerlénék országos akciójával, megértette ennek mélyreható intencióit és ez akció sikeres folytatásul legtöbb posztulatumként az Andreics által kidolgozott 1908 XV. t.-c. végrehajtását jelöli meg. Állapítsuk tehát meg száraz tény gyanánt azt, hogy Andreics miniszteri tanácsos immár erkölcsileg rehabilitálva van.

Hinni akarjuk, hogy e tény a pénzügyminiszteriumban is elhiszik igazságnak és nem fognak késni azzal, hogy az Andreics esetét kétségtelen sérelmet is eliminálni lesznek hajlandók.

Uj eljárás cink termelésére.

A szokásos tokos kemencéből való cinkdesztillálás hátrányai ismeretesek s már rég megkísérelték ezért a desztillálást lángkemencében végezni. Eddig azonban ez nem sikerült, mert nem lehetett a cinket tömör fémalakban kinyerni, minthogy a cinkgőzök a kemencék oxydáló gázokkal, pl. oxygénnel és szénssavval egyesesen képződtek s így lecsapódásuk előtt nagyrészt cinkoxyddá égtek el. Egy másik ismert módszernél a cink szándékosan cinkoxyd alakjában üzetik ki azáltal, hogy az ércet vagy nyersanyagot porított vagy szemcsés alakban tüzelőanyaggal keverve egy alkalmas kemence rostélyán meggyújtva oly légáram hatásának tesszük ki, amely alulról a rostélyon keresztül sajtoltatik vagy szivatik az adag felszine felé, mivellett a felszínről távozó gázokban oxygén és szénssav fölöslegéről gondoskodunk. Ezen eljárásnál az érccel kevert szén elég úgy, hogy a cink redukálódik és elillan, e cinkgőzök azonban a fölös oxydáló gázban azonnal elégnék úgy, hogy a távozó gázokban csak cinkoxyd alakjában van jelen a cink.

Az új eljárás értelmében ugyancsak légáramot kényszerítünk egy alkalmas kemencébe táplált és meggyújtott érc-szénkeveréken keresztül, de ezen légáram nem alulról fölfelé, hanem a felszínről lefelé hatol az adagon keresztül, mivellett az adag aránylag vastag rétegben fekszik s a légáram se-

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek,
tájolók, mintaszerű, preciziós
kivitelben mint különlegesség
gyártása.

(B/2268/702/686/41)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47.

Alapított 1791.

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TÁRSA

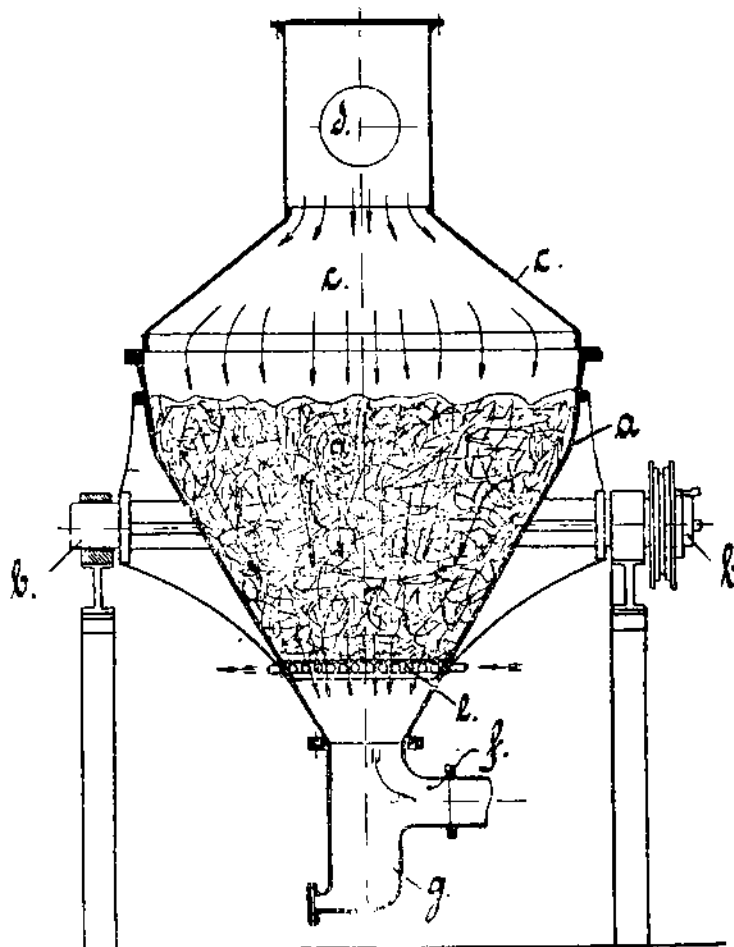
Budapest, VI., Teréz-körút 15.

bességét e rétegvastagsághoz képest sajátos viszonyba hozzuk úgy, hogy a távozó gázok ne tartalmazzanak oxydáló alkatrészeket, ellenben tiszta fémcsinkgőzöket vigyenek magukkal, amelyek alkalmas módon tömör fémmé kondenzálhatók.

Az eljárás pl. a következőképen fogantatosítható: Az érc vagy hasonló esetleges kéntartalmától pörkölés útján való mentesítés után kellő mennyiségű szénrel keverve, aránylag vastag rétegben táplálják egy oly kemencébe, melyből az eljárás befejezte után a cinkmentesített meddő kőzet könnyen eltávolítható; alkalmas pl. e célra a Hungtinton-Heberlei-féle ismert konverter-kemence. Az adagot a felszínen meggyújtjuk s a kemence sisakján bevezetett légáramot vezetünk rajta keresztül. Először a felső réteg szene fog elégni; az égéster-

tehat, melynek tartalma a fennálló körülményektől függ, cinkgőzök nem távoznak az adag aljából, hanem csak égési gázok. Mihelyt azonban az alsó rétegek hőfoka is kellően megnövekedett, a művelet azon szakasza indul meg, amelyben a cink az adagból kidesztillál és a gázokkal gőz alakjában távozik. Ha a műveletet helyesen vezetjük s különösen az adag vastagságát, széntartalmát s a levegő nyomását és mennyiségét kellően választjuk meg, a távozó gázok lényegileg csak nitrogénből és szénoxydból állnak úgy, hogy a cinkgőzök nem tudnak oxydálódni, hanem alkalmas módon, pl. hűtött fölületen kondenzálhatók tömör fémmé.

A cink elillanása után a maradék a kemencében zsugorodott tömeget képez. E zsugorodás fokozatosan halad előre rétegenként a rostély felé. E

mékek az adagon leülől lefelé áramolnak át s a rostély alatt távoznak, miközben az adagot előmelegítik. Bizonyos idő multán az adag hőfoka annyira emelkedik, hogy az adagon átáramló gázok magas szénoxyd tartalmuk folytán erős redukáló hatásuk lesznek, ha levegő nyomását és mennyiségét kellően szabályozzuk. Ekkor a karbónok, szulfátok és oxydok bontatnak és redukáltatnak. Nemsokára a szén elégeése folytán az adag felső rétegének hőfoka annyira emelkedik, hogy a cink redukálódik és elillan, gőzei tehát a gázokkal lefelé haladnak s az adag alsó hidegebb részeiben csapódnak le. Ezen első időszakban

zsugorodás közben az adagban még megmaradt szén belső érintkezésbe jut az ércrészekkel, miáltal a még esetleg visszamaradt fémtartalma részek is redukáltatnak. Mindenesetre azonban el kell kerülni a maradéknak teljes megömlését, amelyet pl. lángkemencéknél egyenesen megkívánnak. Bizonyos körülmények között a zsugorodást ömlesztő anyagok (pl. kova-av, vasoxyd, vaskarbonát stb.) adagolása révén elősegíthetjük; más esetekben viszont a zsugorodás csökkentését is elérhetjük, ugyancsak megfelelő adalékok bekeverése révén. Az összes cink távozása után a légbevezetést beszüntetjük s a kon-

Festékek és lakkok

megbízható, szolid es olcsó beszerzési forrása
KRAYER E. és TÁRSA BUDAPEST festék-, kence-
és lakkgyára ::

= Főraktár és iroda: =
V., Váci-ut 34.

„Kraye festékudvar“

Cs. és kir. udvari szállító. Ő cs. és kir. Fensége, Jó-
zsef főherceg udv. szállítója. A m. királyi államvasutak,
állami, gép- és vasgyárak, az összes waggongyárak,
Budapest főváros szállítói.

(B/2139/746/52/11)

verterből fölbillentés által a maradékot eltávolítjuk. A konverter ekkor újabb adag kezelésére kész.

Az eljárás új eredménye, vagyis tömör fémcsinké kondenzálható tiszta cinkgőzök termelése elsősorban annak köszönhető, hogy a levegő és gázok teljesen egyformán vannak az egész adagban elosztva, míg ha a légáram alulról fölfelé vezettnék, a gázok természetesen az adag bővebb csatornáin haladnának keresztül s ezáltal krátereket képeznek, melyeken a levegő majdnem hatástalanul megy keresztül úgy, hogy azután az adag többi részéből távozó cinkgőzökét oxydálni tudná. E mellett az égéskor keletkező szén-sav sem talál biztosan alkalmat a redukcióra. Ha a levegőt alulról fölfelé vezetnők, az elégs és zsugorodás a tömeg vízszintes és függőleges szelvényeiben egyenlőtlenül menne végbe, tehát sem az adag teljes kidolgozását, sem pedig a gázok teljes tisztítását nem lehetne elérni. Ha ellenben a légáramot fölülről lefelé vezetjük, a reakció teljesen egyenletesen halad előre s csatorna-képződések megakadályozhatók.

Jó eredmény biztosítására célszerű lefelé szűkülő kemencét használni, melynek csökkenő keresztmetszete fokozza az adagban a gázelosztás egyenletességét s a gázoknak biztos redukcióját, minthogy a lefelé haladó gázok az alsó szűkebb részben intenzívebben érintkeznek az adaggal.

A gyakorlati alkalmazáskor kitűnt, hogy bizonyos százaléknál víz vagy más párologható folyadék az eredményt előnyösen befolyásolja; úgy látszik, hogy e víztartalom az első munkaszakasz tartamát, amely alatt az adag a cink illási hőfokáig hevül, megnyújtja, miközben a vízgőzök a tömegben finom csatornarendszert létesítenek. Ennek folytán a hőmérsék a tömegben még egyenletesebbé lesz. Meglehet azonban, hogy a víz kedvező hatása kémiaiilag magyarázandó (pl. hidrogén képződése, káros vegyületek bontása, stb.). Bizonyos esetekben az érc és szén keverékét előhevitve lehet a kemencébe táplálni.

A föntiekből láthatjuk, hogy az eljárás eredménye nemcsak a légáram lefelé haladó irányától, hanem az adag aránylag vastag rétegmagasságától is függ (pl. 1 méter). Ha a rétegvastagság csekély, a redukció nem lesz tökéletes s a gázok sem szabadulnak meg teljesen az oxydáló alkatrészekről, ami pedig tiszta fémcink-gőz létesítésére okvetlenül szükséges. Az adag rétegvastagsága természetesen az anyag minőségétől és cinktartalmától függ s minden anyagra gyakorlati kísérletek révén állapítandó meg. Ugyancsak fontos tényező a levegő nyomásának és mennyiségének az anyag minőségéhez és rétegvastagságához való olyan alkalmazkodása, hogy a távozó gázok oxydáló alkatrészeket, főleg oxygént és szén-savat ne tartalmazzanak. Ez is természetesen kísérletileg állapítandó meg. Levegő helyett természetesen oxygént vagy más hasonló hatású gázt is alkalmazhatunk. A levegőt esetleg előmelegíthetjük.

Az érc és szén elegye jól elaprított állapotban töltendő a kemencébe, hogy egyenletes sűrűségű réteget képezzen. Ha az elegyet a kemencébe brikettek alakjában tápláljuk, a brikettek közötti rések finom szénrel, vagy ércel töltendők ki, hogy az adag sűrűsége lehetőleg egyenletes legyen.

Néha a cinknem az adag alsó rétegeiből való kidesztillálása nehézségeket okoz, mert az alsó réteg már nem fejt ki elég tartós redukáló hatást a gázokra és cinkgőzökre azok távozásáig előtt; célszerű ezért az adag alján aránylag nagyobb mennyiségű redukáló tüzelőanyagot tartalmazni. Az alsó rétegnek ezen fokozott széntartalma lényegesen csökkenti a gőzök reoxydációjának veszélyét úgy, hogy az alsó rétegekből is tiszta fémállapotban desztillálhatjuk ki a cinket. Lehetne természetesen az alsó réteget teljesen ércmentesen létesíteni, pl. tiszta szénréteg alkalmazása révén. Ez az alsó redukáló (célszerűen koks) réteg rostély gyanánt is szolgálhat, mely esetben a kemence fenekére először egy réteg durva kokszt, erre egy réteg finom kokszt helyezünk s erre töltjük be magát az adagot. Ajánlatos továbbá az adagot több rétegre osztani, melyek között egy-egy koksztéteget vagy széndusabb réteget alkalmazunk. A fokozottabb redukáló hatású alsó és közbehelyezett rétegek fokozottabb mérvben biztosítják a gázokat és a bennük lévő fémoxydoknak teljes redukcióját. Az adag felső rétege is szén vagy széndusabb keverék lehet.

Az eddigi retortás cinkdesztilláció eljárásokkal szemben a jelen eljárás olcsóbb és egyszerűbb és lehetővé teszi cinkben szegényebb anyagoknak pl. retorta-maradéknak, zuzda-izapnak, vagy silány ércnek földolgozását. A cinktermelés az eddigi eljárásokhoz képest jobb hatásfoku is.

Az eljárással más illó fémek, pl. ólom, arzén, antimon, ón, vagy kéneső is termelhetők.

Az eljárás lehetővé teszi továbbá több illó fém tartalmazó nyersanyag olyan feldolgozását, hogy az egyes fémek külön gyűjtetnek, minthogy a reakció egyenletes haladása és a hőmérséknek a rétegekben való egyenletes emelkedése lehetővé teszi az alacsonyabb hőfoknál illó fémeknek korábbi kiűzését. Ha pl. az adag cink és ólom ércet tartalmazza, először a cinkgőzök fognak távozni s csak a cink főtömegének távozása után fog az ólom elpárologni úgy, hogy a két fém gőzeit külön kondenzálhatjuk. Lehet ilyenkor az eljárást úgy módosítani, hogy a cink kiűzése után a légáramot elzárjuk s a művelet befejezzük, mikor is a maradék az ólom összes mennyiségét tartalmazza és lángkemencében dolgozható föl tovább.

Ha könnyen illó fémek, pl. arzén, antimon, kéneső vannak jelen, ezek a cink elpárologtatása előtt távolíthatók el és külön kondenzálhatók.

A rajzon föltüntetett, fogantatási példát képező készülék (a) kupos konvertere (b) csapokkal van ágyazva s a (d) légbecsapó csővel ellátott (c) sisakkal tömítően van lezárva. A jelen példánál a konverter (e) rostélyán fekszik az adag. A rostélyt levegővel vagy vízzel hűtött spirális csőkégyő képezheti. A levegőt a nyílak irányában nyomjuk vagy szívjuk az adagon keresztül úgy, hogy a gázok és gőzök az (e) rostély alatt lépnek ki az (f) kürtő felé, amelyen a gázok távoznak, míg a lecsapódott fémgőzök a (g) csészében gyűlnek össze. Az adag kidolgozása után a maradékot az (a) konverternek a (b) csapokon való lefordítása révén billentjük ki.

MŰSZAKI ÉS GÉPIPARI RÉSZVÉNYTÁRS. Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

∴ Szivattyúk minden célra. Tüzoltó fecskendők. ∴

Műszaki cikkek: gummi- és asbest-árak minden célra.

Kenőolajok, tisztítógyapot, gépsziják. Robbanámentes acetylen bányalámpák.

Telefon 153-11.
168-00.

(B/3146/731/52)

MOTOROK.

✂ HAZAI HIREK. ✂

Tisztelt előfizetőinknek, hirdetőinknek s lapunk barátainak örömmel jelentjük, hogy mai helyiségünk lapunk erorbtánus fejlődése következtében szűkeknek bizonyultak, mi végből tágasabb helyiségekről kellett gondoskodnunk. Lapunk barátai, különösen pedig az ország illustris bányász- és kohász-közönsége az ország minden részéből állandóan megtisztelte szerkesztőségünket látogatásával s hogy ezt a jövőben a magunk részéről még inkább megkönnyítsük, szerkesztőségünket és kiadóhivatalunkat a belvárosból az üzleti élet centrumába:

V., Sas-utca 20.

I. emeletére helyeztük át, ahol barátaink szíves látogatását ép oly örömmel vesszük, mint ezelőtt.

Ugyancsak a Sas-utca 20 alá helyezte főszerkesztőnk, dr. BISCHITZ BÉLA ur ügyvédi irodáját is.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminister Gallért Jenő és Stasney Albert fémkohómérnöki szakot végzett főiskolai hallgatót ideiglenes minőségű bányagyakornokká nevezte ki.

A főváros szénkészlete és a háború. A Fővárosi Hírlap kérdést intézett a jelentékenyebb szénbányavállalatok és szénnagykereskedők vezetőihez a főváros szénkészletére vonatkozólag. Hír szerint szénhiány máris érezhető, részleges mozgosítás esetén pedig a vagonhiány megnehezítené a szállítást. A nyilatkozatok részben megnyugtatók. *Stern Károly* igazgató, a Magyar Általános Hitelbank szénesztályának főnöke szerint háború esetén a m. v. a hadsereg részére fogja lefoglalni az összes szén-szállítmányokat. Vagonhiány csekély mértékben érezhető már most is, de nemcsak nálunk, hanem Ausztriában és Poroszországban is. Egyelőre az a legfőbb baj, hogy mindenki nagyobb mennyiséget kér a bányáktól, mint amennyire jogosítva volna. Attól tartanak a szénkereskedők, hogy később nem kapnak majd szenet.

Szabó Károly, a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt. igazgatójának nyilatkozata szerint a mozgosítás súlyosabb következményekkel aligha járna a szén-üzletre nézve. A bányászok nagy részét behívnák ugyan katonának, de minthogy a vasutnak még

fokozottabb mértékben volna szüksége szénre, alkalmasint nem kellene bevonulniok, hanem munkásosztagokat alakítanának belőlük. Az igaz, hogy a katonák vasuti szállítása vagonhiányt idézne elő. Ez azonban csak muló jelenség volna, mert hiszen a mozgosítás néhány napon belül befejezhető és akkor a vagonok is felszabadulnának. Ebben a tekintetben alig van különbség a háború és a hadgyakorlatok között, amelyeket pedig évről-évre megtartanak, anélkül, hogy ez által szénhiány támadna. Véleménye szerint a kérdés még nem aktuális.

Végh Artur, az Urikány-Zsilvölgyi Kőszénbánya Rt. igazgatója konstatálja, hogy jelenleg Budapesten nincsen szénhiány és nem is valószínű, hogy a közel jövőben be fog állani. A szénkérdés szerinte semmiféle összefüggésben nincsen a háborúval.

Vida Jenő, a Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat igazgatójának nyilatkozata fölötte megnyugtató: nevetséges dolog — mondotta — szénhiányról beszélni. Soha még annyi szén nem volt, mint az idén. A szénszállítás is a legnagyobb rendben folyik.

Magyar Miklós szénnagykereskedő aggódva gondol az esetleges mozgosításra és optimiztikusnak tartja ezt a felfogást, hogy a főváros bőven el van látva szénnel. Szerinte igaz ugyan, hogy e pillanatban a szénraktárakban nagy készletek vannak felhalmozva, ennek azonban az az oka, hogy a hűvösre fordult időjárás miatt a lakásokat korábban kezdték el fűteni, mint más esztendőben és így a szénkereskedők is korábban látták el magukat áruval. Ez a mennyiség azonban korántsem fedezheti a főváros szénszükségletét hosszabb időre. Egészen bizonyos, hogy a mozgosítás első hírére nyomban beáll a vagonhiány és ennek folyamánaképpen a szénhiány, amelynek örve alatt rövidesen felszökik a szén ára.

Bányászsztrájk. A Dunántúli Bányavállalatok Részvénytársaság lánypádi szénbányájának munkásai szerdán délután sztrájkba léptek. Az eset előzményei a következők: Szerdán két bányamunkás, névszerint Vukovics János és Róth Antal az irodában rátámadtak *Neuber Ernő* üzemvezetőre. A két bányamunkás a helyszínére siető négy rendőrt is megtámadta, össze-vissza rugdalta, úgy, hogy ezek kardot rántva védekeztek és végül a két bányászt megkötözve vitték a pécsi főkapitányságra. Vukovics Jánost és Róth Antalt a rendőrség hatóság elleni erőszak és életveszélyes fenyegetés címén előzetes letartóztatásba helyezte és átkísérte a pécsi királyi ügyészség fogházába. A letartóztatás hírére a lánypádi bányában dolgozó munkások délután sztrájkba léptek.

SZIVATTYUKAT és

MÉRLEGEKET

gyárt mint különlegességet és legnagyobb raktárt tart épület- és diaphragma-szivattyukban

GARVENSWERKE

WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

(B/96/714/4)

ARJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

A máv. gépgyárának kibővítése. A budapesti máv. gépgyár mozdonyépítési osztályának teljesítőképessége már nem elegendő az államvasutak, a hazai magánvasutak, valamint az ipari, bánya, mező- és erdőgazdasági üzemek fokozódó mozdony-szükségletének kielégítésére, dacára annak, hogy a gyár a korábbi években művelt külföldi mozdony-expertot teljesen elejtette. A gyár teljesítő képességére fokozására 1,500.000 K költséggel nagy átalakításokat terveznek, amelyek befejeztével az évi mozdonygyártás kerekén 400 mozdonyra lesz felemelhető.

Athelyezik a Schlick-Nicholson gyárat. A nemrég fuzionált Schlick-Nicholson gépgyár rt. anynyira el van látva évekre szóló megrendelésekkel, hogy a telep kibővítése szükségessé vált. Az áthelyezést aktuálissá tette az is, hogy a fővárosnak joga van a Schlick-gyár telkén át utcát nyitni, mely jogával most a főváros élni kíván. A két gyár fuziója alkalmával a Nicholson gyárat is a Schlick-gyár telkére helyezték át. Az áthelyezésre vonatkozó tárgyalások folyamatban vannak.

A Magyar Aszfalt részvényei. A budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék jóváhagyta a Magyar Aszfalt rt.-nak május 4-én tartott közgyűlésén hozott határozatát, mely szerint az alaptőkét leszállítja oly módon, hogy a 200 korona névértékű részvényeket 50 koronára bélyegzi le. Az igazgatóság a részvényeknek lebélyegzése céljából való deponálására, november 15-éig terjedő határidőt tűzött ki. A 200 korona névértékű részvények mai árfolyama: 28 korona.

A Részvénytársaság Raky-féle módszer utáni furásokra október hó 31-én tartja Budapesten záróközgyűlését. A gyűlés tárgysorozata: Az 1911 január 1-től 1911 december 31., továbbá a most már befejezett felszámolás eredményét kimutató mérleg, nyereség- és veszteségszámla, a felszámoló erre vonatkozó jelentése és a felügyelőbizottsági jelentés előterjesztése. A mérlegek, nyereség- és veszteségszámlák jóváhagyása, a felszámoló és a felügyelőbizottság tagjai részére felmentvény megadása. A felszámolás befejezésének és a részvénytársaság megszűntének kimondása.

Az „Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület” körnöcbányai osztálya október hó 5-én. rendes ülést tartott a következő tárgysorozattal: A gyűlés megnyitása és a múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása. A beérkezett ügydarabok tárgyalása. Ürmösy Kálmán alelnök referádája a nagybányai közgyűlésről. A körnöcbányai osztály tisztikara által összeállított ügyrendi szabályzatok tárgyalása. Dr. Eleőd Tibor felolvasása: „A földpátos kőzetek mállási folyamata és a keletkezett kolloidális képződmények”. Schubert Ede egyesületi pénztáros irásbeli indítványának tárgyalása az új nyugdíjtörvény-tervezetnek az állami bányászati és kohászati tisztviselőkre sérelmes rendelkezéseinek megváltoztatása ügyében. Az ülés bekezdése. Az osztályülés után este 8 órakor a „Szarvas-szálloda” étkező-termében 32 terítékes közvacsora és társas-összejeövetel volt, melyen a tagok családtagjai is részt vettek. Vacsora közben számos felköszöntő hangzott el, majd felcsendültek a szép bányász-nóták, utána pedig táncra perdült az egész társaság. A kedélyes összejeövetel a legvidámabb hangulatban a hajnali órákig tartott. Az új nyugdíjtörvényről szóló indítványt, melyet hozzájárulás és a szüksé-

ges lépések megtétele céljából: úgy az: anyaegyesületnek, mint az összes vidéki osztálynak is megküldtek, közérdekű voltánál fogva legközelebbi számbanban egész terjedelmében fogjuk ismertetni.

Pályázat. A gömbbányai m. kir. bányabiztoság pályázatot hirdet 1000 K. fizetés és 400 K. személyi pótlékkal javadalmazott segédtiszi állásra. Pályázatok nov. hó 23-áig nyújthatók be.

Tassonyi „Aki a párját keresi”. Regény a selmeci diákeletről. Mühlbeck Károly rajzaival. 8°, füzve 4 kor., kötve 5 kor. — Tassonyi lendülettel és éles megfigyeléssel megirt, néhány esztendő óta elfogyott volt könyve immár második kiadásban megjelent. Kik valaha Selmecen jártak, vagy hozzátartozók és ismerősek, kik az oltani főiskolai ifúsági élettel akarnak megismerkedni, egy szerelmi história keretében hűs és élénken leírva találják azt ezen regényben sok tréfával tarkítva. A könyv Mühlbeck Károly illusztrátorunk 8 sikerült tollrajzával ékeskedik és nyomdai kiállítása is kifogástalan. A könyv Joerges A. özv. és fia kiadásában jelent meg Selmecbányán és minden könyvkereskedésben kapható.

Szlovákiai szöriz

CZUKORBETEGSÉG ELLEN
speciális gyógyital.
KÖHÖGÉST, REKEDSÉGET, IDULT GYOMOR ÉS
HUGYSZERVI BAJOKAT
GYÖKERESEN GYÓGYÍT.

Megrendelhető a »Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kivitel R.-T.«-nál Budapest. Telefon 162-84

Megjelent

DER OELMOTOR

az olajmotorok téren elért vívmányok szaklapja. Kiadja: elsőrangú szakemberek közreműködésével a Verlag für Fachliteratur Ges. m. b. H., Berlin - Wien - London. — Ára évenként 24 marka; egyes füzet ára 2-5 marka.

DIE ROHÖLINDUSTRIE

a nyersolajipar független, speciális szaklapja. Megjelenik havonként. Előfizetési ára 12 K., Németország részére 12 M. Verlag für Fachliteratur G. m. b. H.

Wien I. Eschenbachgasse 9. Berlin W. 30., Motzstr. 8.

✂ KÜLFÖLDI HIREK. ✂

A rajna-vesztfáliai szénpiac. A rajna-vesztfáliai szénpiacra gyengült a kereslet. Ennek oka nemcsak az, hogy mióta Angliában a szénbányászat terén a normális viszonyok helyreálltak, az angol és a rajna-vesztfáliai szén közt újból teljes erővel kitört a verseny. A rajna-vesztfáliai termelés már a tavasz óta visszaszorult egy részéről azoknak a piacoknak, amelyeket újabban hódított, mert közben nem rendelkezett elég idővel ahhoz, hogy pozícióját ott kellőképp megszilárdítsa. Mégis sikerült az északi tengernek Németországhoz tartozó partján az angol a Rajna felső vidékén pedig a holland szénrel vívni. A kivitel csökkenésének paralizálására a rajna-vesztfáliai szénszindikátus a helyi fogyasztást iparkodott erősíteni, de ezt az igyekeztét még nem koronázta siker, mert egyes szénfajtákban ugyiszintén a kokszból megosapant a kereslet. Ilyen körülmények között a termelés további megszorítására kellett volna gondolni, de a szindikátus ezt el akarta kerülni, mert csak két hónapja annak,

hogy 5 százalékos megszorítást mondott ki, azért inkább arra határozta el magát, hogy a raktárkészleteket szaporítja. Így azután a termelés továbbra is az előbbi arányokban folyik és a helyzet ugy fest, mintha a szénpiac helyzete most is olyan kedvező lenne, mint a tavasszal. A szindikátus egyébként a két hónapja kimondott produkciócsökkentést továbbra is érvényben tartotta és úgy számít, hogy ha majd az élénkebb őszi idény megindul, akkor a termelést könnyebben helyezheti el.

A kocszot illetőleg már nincsenek ilyen reményekkel és a szindikátus körében sokan erősen kételkednek abban, hogy a kocszra kimondott produkció megszorítást egyhamar feloldhassák vagy mérsékelhessék. A brikett vásárja kielégítő volt.

A szénpiac ellátása simán ment; a vasuti forgalom zavartalan volt és a Rajna kedvező vizállása is elősegítette a szállítást. A dortmund-emszi kanálon is igen élénk volt a szénszállítás. A tengeren való szénforgalom azonban az angol szén erős versenyé miatt visszament. A kocszgyártásnál nyert melléktermények üzletmenete kedvező és az árak emelkedőben vannak.

Emelték a cink árát. A német cinkkohók szövetsége az összes kontinentális cinkárakat 50 pfenniggel emelte 100 kilogrammonként.

PETROLEUM

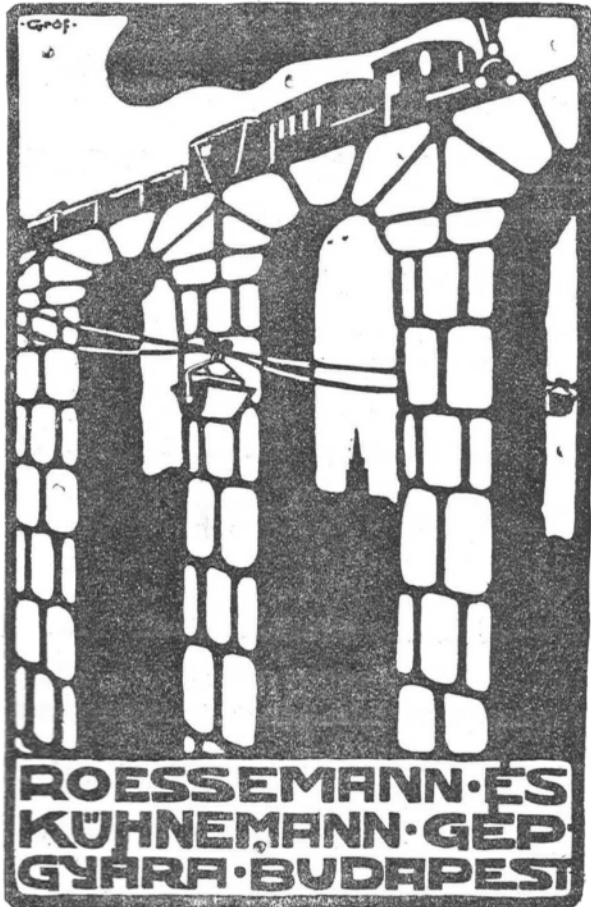
a petroleumpar és kereskedelem szaklapja. Kiadja dr Paul Schwarz, Berlin, Motzstr. 8. Megjelenik havonként kétszer. A petroleumparnak bel- és külföldi számottevő organuma.

HIRDETÉSEK DIJA:
oldalankint 120 M.

ELOFIZETÉSI ÁRA:
évenként 24 M.

Zeitschrift für Eis- und Kälte-Industrie.

Főszerkesztő: Schwarz Alajos tanár, Mähr.-Ostraból. Előfizetési ára évenként 12 márka. Verlag für Pachtliteratur Ges. m. b. H. Wien I., Eschenbachgasse 9.

691/802/62

DEUTSCHER BERICHT.

INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

An unsere werten Leser und Inserenten. Mit Genugtuung konstatieren wir, dass unsere jetzigen Büroräumlichkeiten sowohl für unsere Redaktion wie Administration nicht mehr ausreichend sind, weshalb wir, den gesteigerten Ansprüchen Rechnung tragend, unsere Büros nach

V., Sas-utca 20,

dem Centrum des Grosshandels und der Hochfinanz, verlegt haben.

Ebenselbst befindet sich auch die Advokatur-Kanzlei unseres Chefredakteurs, Herrn Advokat Dr. BÉLA BISCHITZ.

Wir bitten unsere werten Freunde von dieser Aenderung gütigst Kenntnis nehmen und künftighin alle Zuschriften an unsere neue Adresse richten zu wollen.

Die Redaktion und Administration der Fachzeitschrift „A BANYA“.

Grosser Erfolg einer reichsdeutschen Firma in Ungarn. Die seit Jahren in Ungarn mit bestem Erfolge durch die Ingenieur-Firma *Gunst & Székely*, Budapest, V., Pozsonyi-ut 2/b vertretene *Gesellschaft für Förderanlagen E. Heckel m. b. H., Saarbrücken*, welche in Ungarn ca 25 grosse Transportanlagen gebaut hat, wurde neuerdings mit den Haupttransportanlagen der *Budapester Zentral-Gasanstalt* betraut. Der Auftrag beträgt 1,200.000 Kronen.

Die Várpalotaer Industriewerke, Várpalota haben zwecks Verkoksung ihrer eigenen Kohle eine neue, grosse Generatoren-Anlage in Betrieb genommen.

Rimamurány—Salgótarjánér Eisenwerks-Aktiengesellschaft. Am 21. v. Mts. fand eine Direktionssitzung statt, wobei die Bilanz des verflossenen Betriebsjahres 1911—12 vorgelegt und in allen Punkten genehmigt wurde. Die Betriebe erzielten einen Gewinn von K 11,327.369.58 (gegen K 9.351.178.14 des Vorjahres), der sich, den Vortrag aus dem Vorjahre von K 1,287.336.10 hinzugerechnet, K 12,614.705.68 erhöht. Nach den üblichen Abschreibungen und Dotierungen gelangte auf das Aktienkapital von K 37,120.000 eine Dividende von 19% (gegen 17½% im Vorjahre), d. i. für jede auf K 200 Nominale lautende Aktien K 38 (gegen K 35 im Vorjahre) zur Verteilung. Der Differenzbetrag auf das auf K 40,000.000 erhöhte Aktienkapital partizipiert erst im laufenden Geschäftsjahre an der Dividende. Die verbleibenden K 1,411.615.43 wurden auf neue Rechnung vorgetragen.

Neue Erdgasquelle. Bei *Szentes*, im Komitate Csongrád, wurde eine neue Erdgasquelle angebohrt, die ein grosses Erträgnis zu liefern verspricht. Das Ministerium liess auch die bei *Bázna* und *Magyar-szvár* erbohrten Erdgasquellen untersuchen. Im Komitate bildete sich bereits mit dem Grundkapitale von *K 300.000* eine Aktiengesellschaft, die das Gas zu industriellen Zwecken ausbeuten wil.

Neue Bohrungen. Die im Orte *Egerág* bei Pécs angestellten Forschungen nach Kohle ergaben ein gutes Resultat und beginnt man die niedergebrachten Bohrungen bereits abzuteufen.

Der Bau des Bleihochofens in Martin-schizza geht seiner Vollendung entgegen. Die Inbetriebsetzung ist für Anfang des nächsten Jahres vorgesehen und haben die Verladungen der Roherze aus Australien bereits begonnen.

Hernádtaler Ungarische Eisenindustrie A.-G. In der Sitzung des Direktionsrates der Gesellschaft erfolgte die Vorlage der Bilanz für das per 30. Juni d. J. abgelaufene Geschäftsjahr. Der erzielte Gewinn beträgt nach Abzug der Ausgaben für bezahlte Passivzinsen und Abschreibungen *3,411.182.13 K* gegen *3,016.295.95 K* im Vorjahre. Die Direktion hat beschlossen, der einzuberufenden Generalversammlung den Antrag zu unterbreiten, eine 15-prozentige Dividende gegen 14 Prozent des Vorjahres auf das Aktienkapital per *12,000.000 K* mit *1,800.000 K* zur Verteilung zu bringen.

Kapitalserhöhung der „Phöbus“ A.-G. Die Direktion der Gesellschaft hat in ihrer am 23. v. Mts. abgehaltenen Sitzung beschlossen, angesichts des in grossem Masse sich ausbreitenden Stromlieferungsgeschäftes der Gesellschaft, der für den 12. Oktober einzuberufenden Generalversammlung den Antrag zu unterbreiten, das Aktienkapital von 5 Millionen auf $7\frac{1}{2}$ Millionen Kronen zu erhöhen. Zu diesem Zwecke werden 12.500 Stück neue Aktien zu 200 K emittiert werden, deren fixe Übernahme durch ein Konsortium, bestehend aus der Ungarischen Bank und Handels-A.-G., der Innerstädtischen Sparkassa A.-G. und der Firma Krauss und Bettelheim gesichert ist.

Kedvezményesen kapható:

Egy uj 35—42 HP álló Bolinders nyersólajmotor, egy 6—8 HP benzinmotor 2 évet használva, egy 9 HP nürnbergi benzinmotor, keveset használva, egy uj kettős Radialszita, egy uj erőhajtású földfestékörlő golyósmalom, mely óról ca $1\frac{1}{2}$ köbmétert óránként, egy használt 1 HP AEG egyenáramu elektromotor 220 Volt

Schvarcz József és Tsa
Budapest, Váci-körút 53.

KAISER & Co.
CASSEL

Levélcim: Kaiser & Co, Maschinenfabrik, Cassel 28

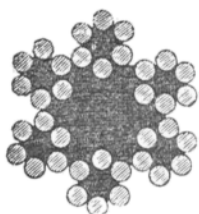
Sodronykötél-pályák

Függőpályák, villamos-függőpályák siklók, láncpályák, szállítóberendezések

Vezérképviselő Magyarország és Románia területére:

KLEIN KÁROLY, mérnöki iroda, Brassó 2

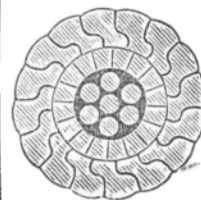
(3273/765/52)

Felten és Guilleaume

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár
részvénytársaság

Budapest, V., Vizafogó 1460. szám.

Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek.
Sodronykötelek.

Elektrolytikus vörösrézhuvalok, okonitvezetékek, szerelvények stb.

(B/2095/869/24.)

A MUSICA r.t.

megnagyobbított : VII., Erzsébet-körút 51.
zongoratermet :
pénztárát és ::
irodahelyiségeit :: (köruti fürdőpalota) I. emelet alá ::

helyezte át.

Telefon 4-81.

(2439/811/52)

Schaffler & Co.

elektromos készülékek gyára — Wien, VIII., Lerchenfelderstrasse No. 138.

Különlegesség: Modern, elismert legjobb

gyújtó-gépek

Schaffler rendszere szerint, melyekből legtöbbet alkalmaznak a világ összes bányaműveiben. 20,000-nél jóval többet szállítottunk.

Villamos biztonsági bányalámpák.

Legcsinosabb és legtekélyesebb kivitelben.

Ellenállásmérő és gyújtógép ellenőrző készülékek.

Kivitel az összes államokba.

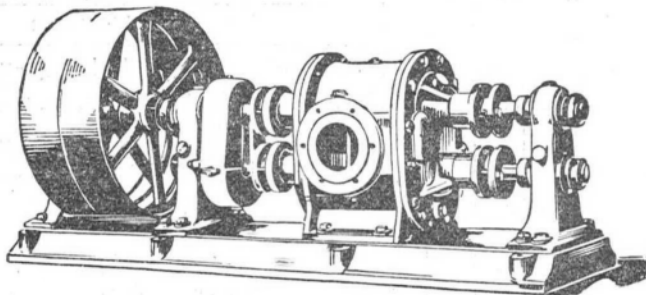
(912/15)

Gyújtógép 50 lövésre, rugós indítással.

Biztonsági villamos bányalámpa.

Centrifugális és körforgó SZIVATTYÚK, FÚVÓK, GÁZSZIVÓK,

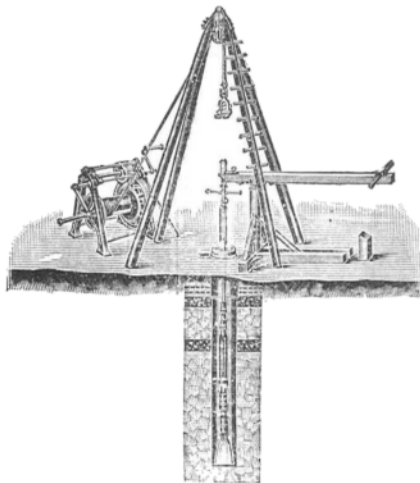
Turbinaszivattyúk és turbokompresszorok.
C. H. Jaeger & Co., Leipzig-Plagwitz.

Vezérképviselő a magyar korona országokban:

VECSEY JENŐ okl. gépészmérnök,
Budapest, V., Lipót-körút 21. Telefon 105—84.

MÉLYFURÓ-SZERSZÁMOK és GÉPEK valamint teljes furó-készülékek

és berendezések viz, só, érc, olaj, kali szén stb. feltárására és kutatóására bármily mélységből és talajból kézi-, gép- és gőz-üzemmel.

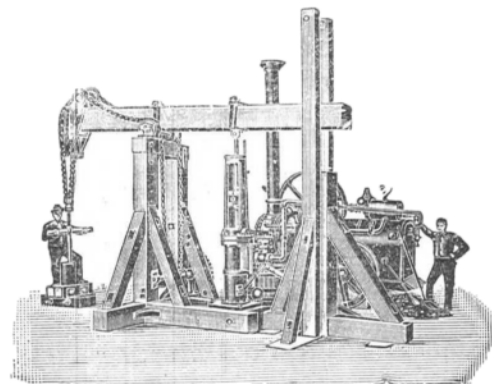

Kutakhoz
és kútfúrásokhoz

minden cikk

Furócsövek,
szivattyúk és szelepek
nagy raktára.

Erdeklődőknek a 117. számú
katalogusunkat küldjük.

Tiefbohr-Maschinen- und Werkzeuge-Fabrik Nürnberg

Heinrich Mayer & Co.

NÜRNBERG-DOOS.

(191/756/52/11)

Szeged,
Korona-u. 15.

Telefon
836

Nyomtatványok

Legszebb
Legolcsóbb

leggyorsabban a "Délmagyarország"-nyomdában készülnek

Délrelejt				Délután			
A vonatok indulása Budapest-keleti p.-u.-ról. Érvényes 1912 október hó 1-től.							
vonat- szám	óra perc	vonat neme	hová	vonat- szám	óra perc	vonat neme	hová
1110	5:00	Szv.	Balatonf., Tapolca	612	12:30	Szv.	Arad, Tüvis, Msziget
310	5:50	"	Hatvan	1008	12:30	"	Fiume, Róma, Eszék
302	6:30	Gyv.	Ruttka, Berlin	314	12:30	"	Hatvan
22	6:30	Szv.	Bicske	10	12:30	"	Szombathely, Wien
8	6:40	"	Wien, Graz, Sopron	914	12:45	"	Ujvidék, Sarajevo
1502	6:45	Gyv.	Kassa, Csorba	2429	1:00	"	Bicske
1512	6:45	Szv.	Kassa, Csorba	1504	1:00	Gyv.	Kassa, Popr-Felka
1002	7:00	Gyv.	(Fiume, Torino, Róma, Pécs, Vinkovce)	316	1:30	Szv.	Gödöllő
602	7:05	"	Arad, Brassó	1301	1:40	Gyv.	Fehring, Graz
906	7:10	"	Belgrád, Sofia, Sarej, (Stry, Leunberg, Máramarossziget)	604	2:00	"	Arad, Bukarest
102	7:30	"	Fehring, Graz, Triest	4	2:05	"	Wien, Paris
1302	7:35	"	Gödöllő	104	2:10	"	(Sátoraljváhely, Leunberg, Kassa)
312	7:40	Szv.	(Belgrád, Sofia	916	2:15	Szv.	Kiskőrös
908	7:45	"	Vinkovce)	304	2:20	Gyv.	Ruttka, Berlin
608	7:50	"	Arad, Brassó	318	2:25	Szv.	Hatvan
11020	8:05	Gyv.	Balatonf., Tapolca	320	2:30	"	Pécel
106	8:10	Szv.	Munkács, Lawocne	26	2:30	"	Bicske
508	8:20	"	Kolozsvár, Brassó	512	2:40	Gyv.	Szolnok
1903	8:25	"	Tapolca, Eszék Bród	1302	2:45	"	Szabadka, Sarajevo
306	8:35	"	Ruttka, Berlin	1902	2:55	"	Tapolca, Eszék
1706	8:45	"	(Máramarossziget	604	3:00	"	Belgrád, Konstantin,
2	9:00	Gyv.	Stanislaw)	512/11	3:05	"	Nagykátá
12208	9:00	Szv.	Wien, Sopron	1016	3:00	Szv.	Paks
5088	9:05	Gyv.	Torbágy	18	3:25	"	Komárom
918	10:00	Szv.	Kassa, Popr-Felka	322	3:25	"	Gödöllő
520	10:05	"	Kszentmiklós - Tass	606	3:30	Gyv.	Arad, Bukarest
24	11:35	"	Bicske	410	3:30	Szv.	Miskolc
				6	3:35	Gyv.	(Győr, Sopron, (Szombathely, Wien
				324	3:50	Szv.	Gödöllő
				5149	3:50	"	Nagykátá, Szolnok
				308	3:55	"	Ruttka, Berlin
				920	3:55	"	Kszentmiklós - Tass
				1004	4:15	Gyv.	(Zágráb, Fiume, (Róma, Napoli
				510	4:30	Szv.	Kolozsvár, Brassó
				326	4:35	"	Pécel
				328	4:40	"	Hatvan
				920a	4:45	"	Kszentmiklós - Tass
				28	4:50	"	Bicske
				516	4:55	"	Szolnok
				16	4:55	"	Győr, Triest
				332	4:55	"	Hatvan
				1006	4:55	Gyv.	Zágráb, Fiume
				1708	4:55	Szv.	Msziget, Stanislaw
				1514	5:00	"	Kassa, Csorba
				910	5:00	"	India, Sarajevo
				1308	5:25	"	Pécs, Bród
				334	5:40	"	Gödöllő
				5180	5:40	"	Szolnok
				1306	5:45	"	Győr, Graz
				610	5:50	"	Arad, Brassó
				1506	10:00	Gyv.	Kassa, Csorba
				336	10:00	Szv.	Pécel
				912	10:00	"	Bród, Belgrád, Sofia
				1010	11:35	"	Fiume, Tapolca
				408	11:35	"	Kassa Csorba Lemb
				12	11:45	"	Szombathely, Wien
				338	11:45	Vv.	Ruttka, Popr-Felka
				614	11:50	Szv.	Arad, Debrecen
				422	11:55	Vv.	Kassa

1) December 15-től bezárólag jan. 31-ig közlekedik.
2) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.
3) Nagykátáról Szolnokig csak szombaton közlekedik.
4) Csak március 1-től közlekedik.
5) Csak szombaton közlekedik.

Délrelejt				Délután			
A vonatok érkezése Budapest-keleti p.-u.-ra. Érvényes 1912 október hó 1-től.							
vonat- szám	óra perc	vonat neme	honnán	vonat- szám	óra perc	vonat neme	honnán
330	5:00	Vv.	Berlin, Ruttka	323	12:30	Szv.	Gödöllő
645	5:35	Tysz	Debrecen, Nyárad	611	12:30	"	Bukarest, Arad
309	5:35	Szv.	Hatvan	303	12:30	Gyv.	Berlin, Ruttka
1905	5:35	"	Eszék, Tapolca	1003	1:00	"	Konstantinápoly
609	5:45	"	Brassó, Arad	401	1:05	"	Lemberg, Kassa
313	5:45	"	Szofia, Bród, Belgr.	7	1:20	Szv.	Wien, Sopron
19	5:50	"	Torbágy	601	1:25	Gyv.	Bukarest, Arad
313	6:00	"	Pécel	1	1:30	"	London, Paris, Wien
17	6:05	"	Komárom	1201	1:40	"	Sarajevo, Bród, Szabadka
1707	6:15	"	Stanislaw, Msziget	1001	1:55	"	Eszék, Pécs
11	6:25	"	Wien	1301	2:10	"	Graz, Fehring,
1505	6:30	Gyv.	Popr-Felka, Kassa	325	2:15	Szv.	Hatvan
407	6:50	Szv.	Lemb, Stry, Kassa	1501	2:20	Gyv.	Popr-Felka, Kassa
1007	6:50	"	Fiume	919	2:20	Szv.	Kszentmiklós - Tass
315	7:00	"	Gödöllő	222	2:30	"	Torbágy
1305	7:10	"	Graz, Fehring	519	2:30	"	Nagykátá
509	7:20	"	Brassó, Kolozsvár	327	2:30	"	Pécel
917a	7:25	"	Kszentmiklós - Tass	329	2:35	"	Gödöllő
317	7:30	"	Gödöllő	507	2:40	"	Brassó, Debrecen
349	7:40	"	Hatvan	16	2:50	"	Győr
21	7:45	"	Bicske	1507a	3:00	Gyv.	Popr-Felka, Kassa
1003	8:00	Gyv.	Róma, Triest, Fiume	3	3:00	"	Wien, Graz
911	8:10	Szv.	Sarajevo, India	1705	7:00	"	Stanislaw, Msziget
1513	8:15	"	Csorba, Kassa	907	7:20	"	Sofia, Belgrád, Bród
1515	8:20	"	Paks	607	7:25	"	Bukarest, Arad
513	8:25	"	Bukarest, Kolozsv	421	7:35	Vv.	Szerencs
321	8:25	"	Hatvan	305	7:40	Szv.	Berlin, Ruttka
33	8:50	"	Győr	25	7:50	"	Bicske
307	9:05	"	Berlin, Ruttka	1109	8:00	"	Tapolca, Balatonf.
1007	9:25	Gyv.	Fiume, Tapolca	607/11	8:10	"	Nagykátá
913	10:05	Szv.	Szabadka	1009	8:15	"	Fiume, Bród
5	10:05	Gyv.	(Bruck-Királyhida	405	8:20	"	Lawocne, Msziget
403	10:20	Szv.	(Szombath, Sopron	320a	8:25	"	Gödöllő
23	10:45	"	Miskolc	9	8:40	"	Wien, Graz
605	11:30	Gyv.	Bicske	1511	8:45	"	Csorba, Kassa
		"	Arad	27	9:00	"	Bicske
				331	9:10	"	Pécel
				1907	9:15	"	Vinkovce, Pécs
				603	9:20	Gyv.	Brassó, Arad
				200	9:25	Szv.	Triest, Torbágy
				305	9:30	Gyv.	Berlin, Ruttka
				1001	9:35	"	Róma, Fiume, Pécs
				915	9:40	Szv.	Kiskőrös
				403	9:50	Gyv.	Lemberg, Msziget
				905	10:00	"	Sofia, Belgrád
				1303	10:00	"	Graz, Triest
				333	10:05	Szv.	Gödöllő
				515	10:00	"	Szegvár, Kolozsv
				1503	10:00	Gyv.	Csorba, Kassa

1) Fiuméről Adony-Pusztaszabolcsig csak márc. 1-től közlekedik.
2) December 15-től bezárólag jan. 31-ig közlekedik.
3) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.
4) Torbágytól Budapest-Kelenföldig csak vasár- és ünnepnap előtti köznapokon közlekedik.
5) Csak hétfőn, de ha hétfőre ünnep esik, a reá következő közn. közl.

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra.
Délrelejt.

517a	4:40	Szv.	Nagykátá
511	5:00	"	Szolnok
311	5:00	"	Gödöllő
917	6:17	"	Kszentmiklós - Tass